

Sysmän kunta

Viite: Lausuntopyyntö 27.11.2024

Asia: Talasniemen alueen asemakaavan muutos OAS, Sysmä

Sysmän kunta laatii asemakaavan muutosta Talasniemen alueelle. Suunnittelualue sijaitsee noin 1 kilometrin etäisyydellä Sysmän kuntakeskuksesta koilliseen rajoittuen etelässä Päijänteeseen ja pohjoisessa Sysmäntiehen.

Suunnittelualue on rakennettua ympäristöä. Alueella on pientaloasutusta sekä yritystoimintaa. Niemen eteläkärjessä on entinen sahan alue. Alueen luoteisosassa on jonkin verran asutusta, mutta alue on yleisilmeeltään metsäinen.

Kaavamutoksen tavoitteena on lisätä tonttitehokkuutta ja nostaa rakennusoikeutta asumiseen osoitetuilla ja rakentamatta jääneillä alueilla, suunnitella alueelle kunnallistekniikka ja viherympäristö.

Lahten museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 29.5.2024 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Tiedot suunnittelualueen muinaisjäännöksistä sen pohjoisosassa ovat vanhentuneet. Viimeksi se on ollut osana laajempaa Sysmän keskustaaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointia vuonna 2009 (Poutiainen, H. & Jussila, T. 2009). Ei kuitenkaan ole tiedossa, onko alueella tällöin käyty. Suunnittelualueen eteläosassa on tehty arkeologinen inventointi loppukesästä 2024 (*Soisalo, J. Arkeologinen inventointi Talasniemen asemakaavamuutosalueella*), jolloin nykyisestä suunnittelualueesta tutkittiin Talasniementien eteläpuoli, joka on n. puolet nykyisestä suunnitelmasta (kts. karttaliite).

Suunnittelualueen pohjoispuoli on potentiaalinen sekä historiallisen että esihistoriallisen ajan jäännöksille. Esim. alueen pohjoispuolelta tunnetaan rautakautinen asuinpaikka ja kiinteä muinaisjäännös *Sikala* (mj. rek. 1000007847) sekä historiallisen ajan kyläntontti, mahdollinen muinaisjäännös *Otamo* (mj. rek. 1000024219). Edellä mainituin perustein museo edellyttää suunnittelualueen täydennysinventointia osana kaavahanketta. Inventoinnin voi tilata ulkopuoliselta toimijalta. Lista arkeologisia kenttätöitä tarjoavista toimijoista löytyy Museoviraston internetsivulta kohdasta *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museolla ei ole kaavaluonnokseen muuta huomautettavaa.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Suunnittelualan pohjoisosa kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen *Sysmän kirkonkylä ja Otamo* (MARY 2024). Lisäksi alueen itä-kaakkoisosa rajautuu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen *Otamon kylän kulttuurimaisema* (MaMa2024). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tunnistettu alueen arvot.

Suunnittelualueelle on laadittu Taajaman osayleiskaavan muutos ja laajennus (2021), jossa kolmelle kohteelle on annettu suojelumerkintä (sk-45, sk-46 ja sk-47; Rauharanta, Kallioniemi ja Talasniemi). Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on *Kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde/-alue*. *Alueelle tai kohteeseen kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella siten, että kulttuurihistoriallisia tai maisemallisia arvoja ei heikennetä*. Museon näkemyksen mukaan kyseisten kohteiden kulttuurihistorialliset arvot tulee avata kaavaselostuksessa ja tämän jälkeen niiden osalta kysymykseen tulee pohdinta suojelumerkinnän siirtämisestä asemakaavaan.

Talasniemen kärjessä sijaitsee entinen sahan alue, jonka toiminta on päättynyt. Kaavaprosessissa tulee laatia tarvittavat selvitykset suunnittelualan rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta. Asemakaavaa laadittaessa on myös otettava huomioon uusin maakuntainventointi (MARY 2024), sekä Talasniemen sahan osalta laaditut kulttuuriympäristöinventoinnit (Onni Laaksonen, Valtteri Ylitalo, Lasse Rissanen) sekä niiden pohjalta mahdollinen täydennysinventointi sekä suojelumerkintöjen osoittaminen kaavassa.

Alueelle suunniteltu uudisrakentaminen tulee sovittaa kaavassa alueen kulttuuriympäristöarvoihin. Arkkitehtuurin soveltuminen ympäristöön tulee varmistaa kaavamääräyksiin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

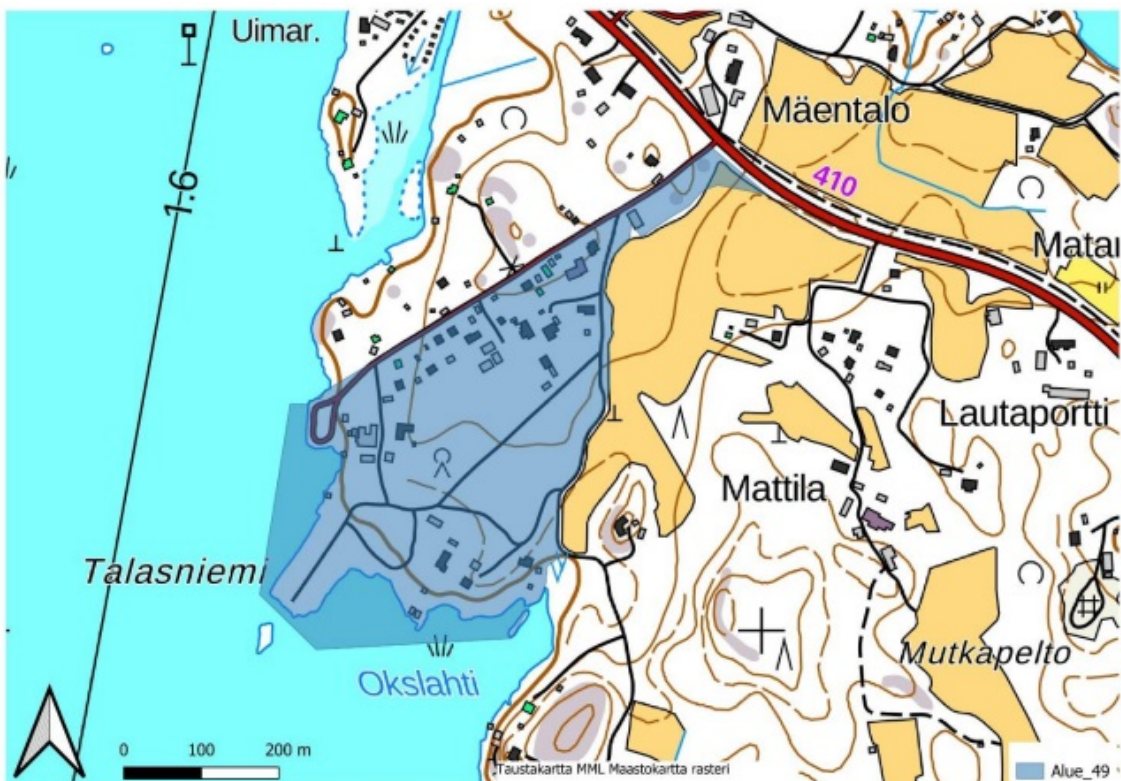
tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Tomi Kuljukka

rakennustutkija Satu Taivaskallio

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus

Vuoden 2024 inventoinnissa tutkittu alue sinisellä (Soisalo 2024, s.5, kartta: Johanna Roiha)